

מראי מקומות - יבמות

ע.ד.

שני טמא משום שהוא טמא, אלא היסוד הוא דאסור לעשות שאר צרכיו עם מעשר שני, בין טהור ובין טמא, אלא מעשר שני צריך להיות מיוחד לאכילה, שתייה, וסיכה, וכיון שהדלקה הוא דבר אחר, ממילא אסור. וזוהו ביאר למה ס"ל להרמב"ם דאין לוקין על הלאו דלא בערתי ממנו בטמא, אף דס"ל להרמב"ם דלאו גמור הוא, וא"כ למה אין לוקין עליו. וביאר ע"פ הנ"ל, דבאמת אין שום לאו שלא לעשות מעשה של השתמשות בטומאה, אלא האיסור הוא שלא לעשותו לדבר אחר חוץ מאכילה, שתייה, וסיכה. ומה שהשתמש בו לדבר אחר, זהו כמו לאו שאין בו מעשה, שאין הלאו המעשה השתמשות, אלא האי השתמשות לדברים שהוא מיוחד להם. וא"כ, שפיר מותר לסוכו בטומאה, שהרי באמת אין שום איסור השתמשות בטומאה, אלא דהאיסור הוא להשתמש באופן אחר, וסיכה היא א' מההשתמשויות המותרות, אלא דהחי' בטומאה הוא, דהגם דאין שייך אכילה ושתייה, מ"מ אסור להשתמש בהשתמשות אחרת, כגון הדלקה, דהא עדיין שייך סיכה, אף בטומאה, וממילא צריך לעשות אותה השתמשות.

ד. מנין למעשר שני שנטמא שמותר לסוכו

ע' בתוס' רעק"א (מעשר שני ב', א') שהק' על מש"כ הרע"ב שם דמותר לסוך בשמן של מעשר שני, דלכא' מסוגיין מבואר רק דמותר לסוך בשמן של מעשר שני טמא, ומהכ"ת דגם אם טהור דיכול לסוך ממנו, הרי לא ניתן אלא לאכילה ולשתייה, ומהכ"ת דמותר גם לסיכה, וצ"ע (וע' לעיל מש"כ בשם האבי עזרי, ולכא' משמע מדבריו דמהא דחזינן דמותר לסוכו בטומאה, זהו גופא המקור דמותר לסוכו בטהרה, וכנ"ל, דבמעשר שני אין היתר מיוחד להשתמשות בטומאה כמו דאי' בתרומה טמאה, וצ"ע).

ה. איזהו דבר ששוה בחיים ובמתים וכו'

הביא המהרש"א מה שהק' הרמב"ן על הפסוק "לא בערתי ממנו בטמא, ולא נתתי ממנו למת", הרי המת טמא הוא, וא"כ, מיד כשאמר שלא ביער ממנו בטמא, ע"כ לא נתן ממנו למת, ומה צריך לומר לא נתתי ממנו למת. ותני' הרא"ם דבתחלת הפסוק דיבר על מעשר טהור, דלא ביער ממנו בטומאה, דהיינו לטמא המעשר שני טהור שיש לו ע"י ביעור בטומאה. ובהא דאמר לא נתתי ממנו למת, הביאור הוא דאף מעשר שני טמא לא נתן ממנו למת, דהיינו טמא בטמא. וכ' המהרש"א דדחוק הוא, דהא ודאי לא בערתי כולל גם מעשר שני טמא. ולכן ביאר דהתורה צריכה לרבות סיכה, דסיכה הרי מותר בחי, אפי' אם המעשר טמא, וע"כ זה לא נקרא ביעור, וא"כ הי' צריכה התורה לחדש דהגם דמותר לסוך חי בשמן של מעשר שני, אבל לסוך מת אסור.

א. אונן מותר בפרה

פרש"י, דקדשי בדק הבית היא, ולא קדשי מזבח, ומצינו טבול יום מותר בה, וכ"ש אונן. ובתוס' כ' רק הא דלא גרע מטבול יום. וע"ע ברש"י בזבחים (יז: ד"ה כשרה) דכ' רק הסברא דקדשי בדק הבית הם, ולא הוסיף הא דק"ו מטבול יום. וע' בחי' הגרי"ז על הרמב"ם (הל' פרה, עמ' ס"ב) שהביא דברי רש"י בזבחים שם, וכ' עפ"ז דה"ה בכל פסולי עבודה דכשרים לעבודת פרה, כיון דאינו אלא עבודת בדק הבית. וע"ע במנחת חינוך (שצ"ז, ט"ו) דכ' דלא כל הפסולים לעבודה כשרים לפרה, ורק אונן, טבול יום, ומחוסר כפרה, ומשמע דכ' כן בדעת החולקים על רש"י, אבל לרש"י אולי באמת כל הפסולים לעבודה כשרים לפרה, וכמש"כ הגרי"ז. וע"ע בדבר אברהם (ח"א ז, ד) דהעיר על מה שרש"י כאן נקט ב' הסברות, וארכבה אתרי רכשי [ולהנ"ל ק' טפי, שהרי באמת יש נפק"מ לדינא בזה].

ב. האי תנא דבי ר"ע היא

ולכא' יש לפרש בא' מב' אופנים. הערוך לנו כ' דלכא' יש לפרש דכוונת הגמ' היא דלפי ר"ע דס"ל דערל כטמא, א"כ שפיר ס"ל דערל אינו יכול לאכול מעשה, אבל אי"ז ראי' לדידן, דאנן לא ס"ל כר"ע בזה. ולפ"ז, גם יש ליישב הקו' מהברייתות לעיל, די"ל דבאמת לעולם במעשר שני מיירי, ואליבא דר"ע הם, דס"ל דערל כטמא. וכ' עוד דהי' שייך לפרש דכוונת הגמ' דר"ע הוא דמחמיר לענין פרה, אבל באמת לענין מעשר גם ר"ע ס"ל דערל יכול לאכול מעשה. אבל כ' דא"א לפרש כן, מדקאמר "ואף" ר' יצחק סבר דערל אסור במעשה, דמשמע דגם אליבא דר"ע זהו התירוץ, דערל אסור במעשה. (אולם ע' ברש"י, דכ' דר"ע היא דאסר נמי בפרה, ולכא' משמע דס"ל דבאמת כוונת הגמ' לומר דר"ע הוא דס"ל דמלבד הא דערל אסור בתרומה, לר"ע הוא אסור גם בפרה, וא"כ להכי לא תני ערל, ולא דאסור במעשה, אלא דביאר כביאור השני של הערל"ן. ואולי יש לדחות דכוונת רש"י רק לומר דכיון דמצינו דר"ע אסר בפרה, א"כ י"ל דה"ה לענין מעשה, אבל לכא' א"כ הו"ל רק דר"ע הוא דס"ל דערל כטמא, ולכא' לא משמע כן, וצ"ע.) וע"ע במהרש"א, שכ' להוכיח בדעת הרמב"ם דערל אסור במעשה, וכמו שכ' הערל"ן בביאור הראשון שלו, אולם הוסיף דהרמב"ם יחי' סובר דערל מותר בפרה, ואף לר"ע. וביאר דס"ל להרמב"ם דאף דערל כטמא, ולכן אסור במעשה, מ"מ מותר בפרה, משום הק"ו דאמרי' לעיל מטבו".

ג. מנין למעשר שני שנטמא שמותר לסוכו

ע' באבי עזרי (מעשר שני ג', א') שהק', אי אמרי' דאפי' סיכה מותרת במעשר שני טמא, א"כ מ"ש הדלקה דאסורה, כמבואר לעיל בדף ע"ג. וביאר, דאין האיסור הדלקה במעשר